

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด*
Educational Management Based on Sufficiency Economy Philosophy
in Schools under Roi Et Informal and Non-formal Education
Promotion Office

กาญจนา วิเชียรศรี¹, กฤตยากร ลดาวัลย์² และวิมลพร สุวรรณแสนทวี³
Kanchana Wichiansri¹, Kittayakorn Ladawan² and Vimonporn Suwansaenthavee³
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,3}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,3}

Email : kanchana.nueng@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู ครูอาสาสมัครฯ และครู กศน.ตำบล จำนวน 187 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที(t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จำแนกตามเพศด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* Received August 31, 2020; Revised November 3, 2020; Accepted November 25, 2020

ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ควรมีการบริหารจัดการที่ดี ให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานถูกต้องรวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลควรมีการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนครุมีความพร้อมในการใช้หลักสูตรควรจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรแบบให้เห็นผลจริงและสถานศึกษามีการจัดการตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศึกษา; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; สถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the educational management based on sufficiency economy philosophy in schools under Roi Et informal and non-formal education promotion office, 2) to compare the educational management based on sufficiency economy philosophy in schools under Roi Et informal and non-formal education promotion office, 3) to study on suggestions about the educational management based on sufficiency economy philosophy in schools under Roi Et informal and non-formal education promotion office. The sample group used in this research was 187 of administrators, teachers, volunteer teachers, and non-formal education teachers. The instrument used for data collection was a 5 rating scale. The statistics used in data analysis comprised percentage, frequency, mean, standard deviation, t-test (Independent samples) and F-test (One way ANOVA).

The research results showed that: 1. The educational management conditions based on sufficiency economy philosophy in schools under Roi Et informal and non-formal education promotion office totally was a high level. 2. Comparison of opinion levels on Educational management conditions based on sufficiency economy philosophy in schools under Roi Et inform and non-formal promotion office, classified by sex, school management, differences were statistically significant at 0.5 level totally, and other aspects were not different. By education background totally, and each aspect was not different. Classified according to work experience overall and school management, curriculum and learning management, personnel development of the school, and completeness, differences were

statistically significant at the .05 level, and no differences in organizing student development activities. 3. Suggestions about the education management based on sufficiency economy Philosophy in schools under Roi Et informal and non-informal education promotion office were educational institutions should have a good management for as administrative operation were accurate, convenient, and in accordance with good governance. And furthermore, Teachers' willingness of the curriculum management, standard and quality of education in compliance with quality assurance, personnel development with real result, and organization of educational institutions according to the principles of the sufficiency economy philosophy incessantly.

Keywords : Education Management; Sufficiency Economy Philosophy; School

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี 2517 เป็นหลักการปฏิบัติของประชาชนให้ดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลางบนพื้นฐานความพอประมาณความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้คู่คุณธรรมนำสู่สังคมที่สงบสุขจากวิกฤตปัญหาของชาติทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-11 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติและขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับเพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลางเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งคนสังคมเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมและการเมืองโดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลกความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมืองเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ

เป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยรวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจกครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

จากรายงานการใช้คู่มือปฏิบัติการตามรอยพ่อ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษากศน.จังหวัดร้อยเอ็ด “สถานศึกษาพอเพียง” ตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด(2561) ซึ่งปรากฏผลดังนี้ผลผลิตร้อยละ 100 ของผู้เข้ารับการอบรมโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งผลปรากฏว่า มีผู้เข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้น จำนวน 229 คน มีความรู้ ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อระยะเวลาที่ดำเนินโครงการในระดับมากขึ้นไป ผลปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อระยะเวลาที่ดำเนินโครงการในระดับมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80.28 ร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนทดสอบความรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้น(ในระดับดีขึ้น) ผลปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนทดสอบความรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้น (ในระดับดีขึ้น) คิดเป็นร้อยละ 99 ผลลัพธ์ร้อยละ 90 ของผู้เข้ารับการอบรมโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดสามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งผลปรากฏว่า ผู้เข้ารับการอบรมโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดสามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 90 สรุปผลสำเร็จของโครงการการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด มีผลสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก(สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด, 2561)

ศรีพร แก้วโขง (2554) กล่าวถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารการศึกษา ตามขอบข่ายงาน เป็นการตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แต่งานวิจัยเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านมาพบว่ามีเงื่อนไขปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากงานวิจัยพบว่า ประสพการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูมีผลต่อการบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดประกอบด้วยสถานศึกษาทั้งหมด 20 อำเภอที่มีหลายขนาด แต่ละสถานศึกษาผ่านการบริหารการศึกษาตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระยะที่แตกต่างกัน จากปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลต่อการบริหาร การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละสถานศึกษา ประกอบกับที่ผ่านมายังไม่มี งานวิจัยใดสะท้อนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างชัดเจน ซึ่งถ้าไม่มีการทำงานวิจัยนี้ขึ้นจะทำให้เกิดผลเสียต่อสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นความสำคัญที่จะทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยและเป็นข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

4.2 ทำให้ทราบการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสรุปผลในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

4.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงในการบริหารงานต่อไป

4.4 ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาจะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ครูอาสาสมัครฯ และครู กศน.ตำบล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 187 คน ได้มาโดยการสุ่มตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน(R.V.Krejcie & D.W.Morgan, 1970) และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงของเนื้อหา(Content Validity) เท่ากับ 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที(t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว(F-test)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.51	0.44	2	มากที่สุด
2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.37	0.42	5	มาก
3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.39	0.44	4	มาก
4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.52	0.41	1	มากที่สุด
5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.44	0.41	3	มาก
รวม	4.45	0.38	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อปรากฏดังนี้

1. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ สถานศึกษาก่อสร้างความตระหนักและเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรมผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้

เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ สถานศึกษามีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดกับนักเรียนสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพสถานศึกษากำหนดยุทธศาสตร์หลักในการกระจายอำนาจการทำงาน ด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพทุกระดับ

3. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษาบุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน เพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมและวัฒนธรรม

4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้สถานศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้ หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในสถานศึกษา

5. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพิ่มเติมในหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาในรูปแบบของการจัดทำโครงการ โครงงาน และอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ

6.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ สถานศึกษามีการจัดการตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

7.1 สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และการสร้างความตระหนักเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้

เกิดผลทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นกับนักเรียนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพบุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปี การศึกษาสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้ หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวัด และประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีศนา กลั่นเขตรกรรม (2553) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจ พบว่า สภาพการดำเนินงานในภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการทำงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียน การสอนด้านการวัดและการประเมินผล การศึกษาและด้านการบริหาร จัดการเกี่ยวกับการศึกษา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

7.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ จะเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ หรือการกำหนดยุทธศาสตร์หลักในการกระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แม้กระทั่งการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพทุกระดับก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาดา สุขสว่าง (2557) ได้ศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดควรมีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับจุดเน้นและนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินงานที่เป็นระบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริม กระตุ้นให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2.2 ผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยรวมระดับคุณภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพทุกระดับดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้น ส่งเสริมให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.3.2 ควรออกแบบและพัฒนาโมเดลการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9. บรรณานุกรม

- ปรีศนา กลั่นเขตรกรรม. (2553). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ปรียาดา สุขสว่าง. (2557). การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ศรีพร แก้วโขง. (2554). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. (2561). **รายงานประจำปี 2561**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607– 610.